

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Téli kiállítás

— A Képzőművészeti Társulat a Szépművészeti Múzeumban —

Még mindig a Szépművészeti Múzeum vendégszeretettel kénytelen igénybe venni a Képzőművészeti Társulat, ha még akarja rendezni programjának integráns részét alkotó kiállításait. Az iskolákat és egyéb kulturális intézeteket sorra szabadítják fel ideiglenes katonai lekötöttségükből: a hosszú háborúhoz alkalmazkodó berendezkedés lehetővé teszi ezt. Itt volna az ideje, hogy a Műcsarnokot is visszaadják eredeti rendeltetésének. A művészet nagy érdekei kívánják ezt, s mivel a hadviselés érdekeinek károsodása nélkül lehetne megcselekedni; reméljük, hogy az illetékes tényezők nem is fognak vele már sokáig késlekedni. Mindenesetre kár, hogy ezt a hónap megnyitó téli tárlatot is ide kellett kényszeríteni a Képzőművészeti Múzeum prokurisztuszágyába. A helyiségek — a földszinten az előcsarnokból jobbra és balra nyíló két-két terem — amelyeket a sárosi kiállítást is még mindig magában foglaló múzeum a téli tárlat rendelkezésére adhatott, sehogy sem alkalmasak erre a célra. Szűkek, rossz a világításuk, még nem felelő a falfestésük, s a rendezők: Szlányi Lajos meg Kézi-Kovács László amugyis nehéz munkáira

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Magyar S.

Cím: Téli kiállítás.

Forrás: Magyarország.

Bp.

1915 XI/20

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

408

Hely

Idő

"1915"

Személy

valosággal emberfőlöttivé nőtt, amikor leg-
alább türethetően el akarták helyezni a tárlat
jókora anyagát. Ők és segítőtársaik megtették,
ami emberileg lehetséges volt, s nem az ő
hibájuk, ha sok érdemes művészen jogos ke-
serőség támad azért, hogy a zsufoltság, a rossz
világítás, a falak lehetetlen színe agyonüti a
munkájuk eredményét.

A kiállításra került anyag, mint mondot-
tuk, elég nagy, — a katalógus 398 számot tar-
talmaz —, de persze jóval alatta marad az
előző évek átlagának, mit elsősorban a hely-
viszonyok magyaráznak meg. A Műcsarnokban
több lett volna a kép és szobor és több a ki-
állító, akiknek egy részét az „elakasztás”-tól
való aggodalom visszariasztott a Szépművé-
szeti Múzeumból.

Az elrendezés ezuttal is két csoportban
történt: balra vannak a „szabad” művészek,

jobbra a „függetlenek”. A nivó mindkét cso-
port birodalmában eléggé magas. Domináló,
korszakos alkotásra nem találunk, új csillag
vagy csillagok fellünését sem üdvözölhetjük,
de a figyelmes szemlélő sok jó, igazi művészi
produktumra akadhat. Öregek és fiatalok,
konzervatívok, újítók, sőt forradalmárok vo-
nulnak fel; az utóbbiakról konstatálni kell,
hogy kevesen vannak, s azok is nagyon lehi-
gadian jelentkeztek. Ez talán a háború hatása.
A termekben nem uralkodik annyira a portré
és a csendélet, mint például hét esztendő előtt.

élénkebb a változatosság, a mozgalmasság, bár
nagyobb kompozíció most is alig akad, s a
szorosan vett háborus tárgy sem sok.

A „szabad” művészek csoportjában nem
kiseb ember nyitja meg a sort, mint Rippl-
Rónai József. „Ókulás néni”-je, ha realiztikus
ábrázolásában kissé szigorú is, de jellemző
erejében elsőrangú portré. Czigány Dezső, aki
egy komor hatású csendéletet is kiállít, mű-
vészi pályafutásának eddig legkiválóbb alkot-
ását adja egy korsót tartó, ülő női akttal,
amely beállításában, vonalainak rajzában és
husszineiben egyaránt igen kvalitásos dolog.
Mednyánszky László báró három — háboru-
szülte — gyönyörű tájképe közül hangulat
dolgában az „1915. március” válik ki. Feren-
czi Károly figurális kompozíciók helyett két
csendélettel szerepel. Diszkrét, finoman színe-
zett, artisztikus dolgok, különösen az „Uzson-
nakészlet”, de nem mondhatjuk, hogy a mes-
ternek ez volna az igazi metierje. Iványi-
Grünwaldt Béla, a legutóbbi tárlatok hőse,
csak egy kis studiumot ad „Zsuzsanna” című
nagyobb képéhez, de ez a kis vázlat is bizony-
sága zsenialitásának és kompozicionális tudá-
sának. Magyar-Mannheimer Gusztáv három
festményvel képviselteti művészetét. A „Me-
rengés” című egy heverésző nő aktja, a bibor-
vörös drapéria, fehér szőnyeg és csillogó hus-
szín buja harmóniájával. Kiseb igényű egy
másik fekvő női aktja, de talán még sikerül-
tebb, finomabb. A háttér fái és felhői igazán

mesteriek. *Bosznay István* sárguló nyírfái valóságos lírai köllemény. *Ferenczy Valér* egy félaktot és egy rózsaszínű ruhás női arcképet állít ki. Az előbbi erősebb, az utóbbi tetszetősebb, de mindkettő haladást, izmosodást jelent.

Perrott Csaba Vilmos jelentős tehetsége újra előrelépett a kiforrás után. Női arcképe — kissé talán már tulságosan is finom — a kék árnyalatok pompás szimfóniája. Mozdulatában, arcában karakter és lélek van. *Vidrovsky Béla* fehér női portréja nobilis, artistikus alkotás, két interiőrje is színben, mélységben egyformán kiváló.

Bruck Miksa finom, poétikusan ható bártfai tája, *Szlányi Lajos* nagy érzékkel megfestett virágzó tái, *Ronck Árpád* ismert nagy-kvalitású csendéletei, *Feiks Alfréd* kedves, színes, mozgalmas kis színháza, *Kiss Rezső* plasztikus hatású „Furnesi katedrális”-a és „Gyöngyök” című pompázó női arcképe, *Halvany Ferenc* bárónak Csernoch primásról festett modern eszetkezelésű, hatásos és díszes portraita, *Pólya Iván* rajzban és tónusban minden elismerést megérdemlő s jól meglátott Zagyva-parti tája, *Józsa Károly* izléssel készült, beállításban és színben igen jó női képmása, *Mányai József* „Ingadozás” című egyéni felfogásról tanuskodó s érdekes színösszetételű vászna, a biztató fiatal tehetség, *Csáky László* 32-es önkéntes, kedves, ötletes huszáros képe, *Udvargy Géza* hangulatos „Lokvieai ciszterná”-ja, *Kosztolányi-Kann Gyula* értékes városképei, *Glatz Oszkár*, *Karlócsky Bertalan*, *Olgay Viktor*, *Bednár János*, *Zemplényi Tivadár*, *Czencz János*, *Klét János*, *Gulácsy Lajos*, *M. Mutschenbacher Ödön*, *Mikola András*, a nagyon lehangadt *Hermann Lipót*, azután *Zombory Lajos*, *Keményfi*

Sz Jenő, *Kató Kálmán* festményei vonják még itt magukra a figyelmet.

Ci A „függetlenek” táborában *Penteleői Molnár János* önmagát mulja felül három nagy-szerű csendéletével. Különösen a „Szóló” a maga mély tónusával, rembrandti világításával, muzeális becsü studium. *Rudnay Gyula* vászna, az „Anyá és gyermeke” nagy kifejező erejével tűnik fel. *Glatter Gyula* szokott virtuóztatással festette meg gróf *Zichy Jánosné* arcképet, *Kallós Árpád* erős, kvalitásos női aktot állít ki, *Burghardt Rezső* „Táncosnő”-je igen tetszetős, *Frank Frigyes* férfiarcképe erőben, jellemzésben újabb emelkedés, *Déry Béla* „Traumkirchen temetője”-t festette le finoman s mégis erőteljesen, *Benczur Gyula* mester „Strobl Alajos főhadnagy ur”-at mutatja be művészetének jellegzetes tulajdonságaival, *Rubovits Márk* mély tónusban festett színes tájképeket küldött, *Kézdi-Kovács László* téli hangulatokat vetett vásznára lefokozott tónusokkal, *Kacziány Ödön* kedvelt témával foglalkozik a megszokott hatással, *Márton Ferenc* izmos rajztudását ragyogtatja. Itt van még *Glatter Ármin*, *Edvi Illés Aladár*, *Koszkol Jenő*, *Kálmán Péter*, *Sándor József*, *Szenes Fülöp*, *id. Vastagh György*, *Vastagh Géza*, *Tölgyessy Artúr*, *Siligai Ferenc*, *Juszkó Béla*, *Endrey Sándor*, *Berkes Antal*.

A szobrászat részben *Horvay János* egy újabb sikerült, erős plasztikájú részletet a Kossuth-szoborból és bemutatja a „Haldokló” és a „Bucus” című hatásos alkotásait. Kivülre *Istók János*, *Pick Lajos*, *Vas Viktor*, *Luz Elek* (egy pompásan mozgatott súlydobó alakja), *Pongrácz Szigfrid* (Sárkányölő), *Szamosi Soós Vilmos* (megkapó erejű plakettek), *Róna József*, *Rubelzky Géza*, a Nagybányán tanult s talentumos bemutatkozó *Wiegand Edit* (bájos gyermek-tanulmányfej s egy női mellszobor), *Holló Barnabás* s még néhány társuk reprezentálják a szokottnál kisebb arányokban a magyar plasztikai művészetet.